

2006 йил 31 августдан
чоп этила бошлаган

Ижтимоий-сиёсий газета

Қонун ва шарҳ

ИСТИҚБОЛЛИ ЛОЙИҲАЛАР МИЛЛИЙ АГЕНТЛИГИ ВАКОЛАТЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ КЕНГАЙТИРИЛДИ

Мамлакатимизда капитал ва суғурта бозорини, шунингдек электрон тижорат соҳасини, лотереялар ва таваккалчиликка асосланган ўйинларни ташкил этиш ва ўтказишни янада такомиллаштириш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилди.

Шу билан бирга рақамли технологияларнинг ва электрон тўловларнинг барча соҳаларга жадал равишда жорий этилиши аҳоли ўртасида таваккалчиликка асосланган онлайн ўйинларнинг тарқалишига олиб келди. Бунда Интернет тармоғида таваккалчиликка асосланган ўйинларнинг ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинмаганлиги, фуқароларнинг ушбу ўйинларга доимий равишда қизиқиб бориши хорижий ва ноқонуний сервислардан фаол фойдаланишга сабаб бўлди.

Олий Мажлис Сенатининг бўлиб ўтган 4-ялпи мавжлисида “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонуни сенаторлар томонидан маъқулланди. Ушбу қонун билан Ўзбекистон Республикасининг 12 та Қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Қонун асосида Ўзбекистон Республикаси Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги зиммасига капитал бозорини, суғурта бозорини тартибга солиш, лотереялар ва таваккалчиликка асосланган ўйинларни ташкил этиш бўйича ваколатлар юклатилди.

(Давоми 2-саҳифада)

«СЛУШАЮ» ЎЗБЕК ТИЛИНИ ҚУТҚАРАЙЛИК

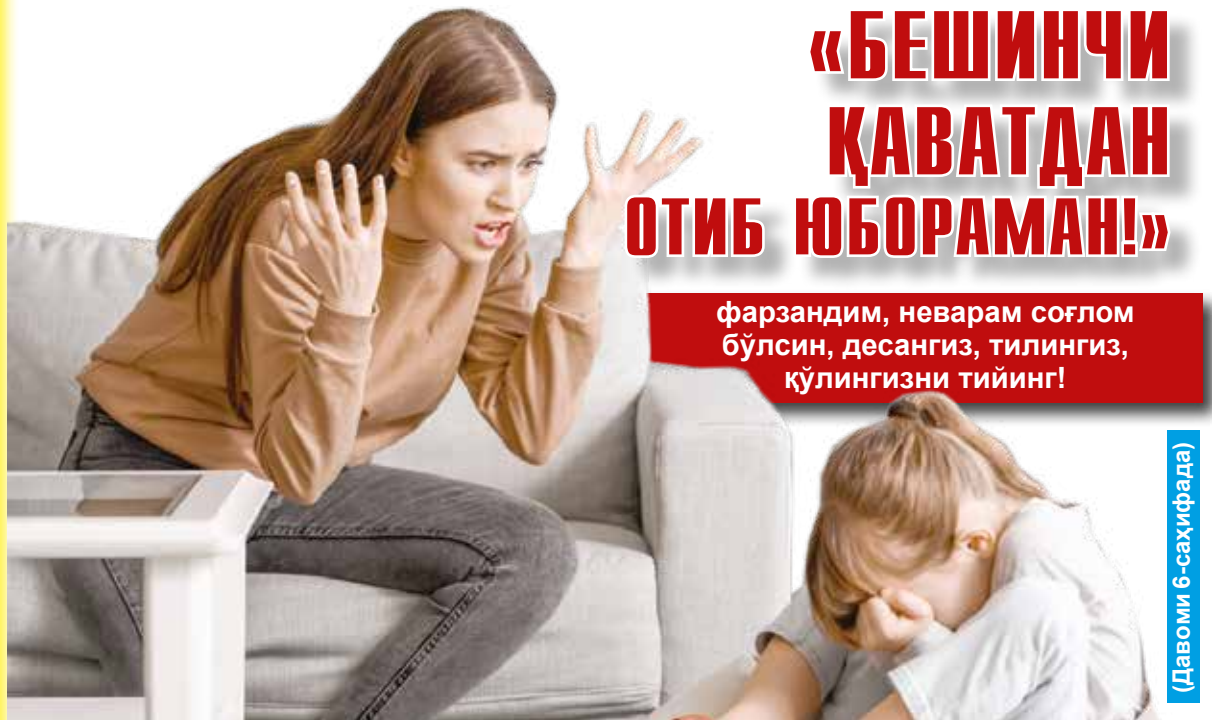
Бонг

Қизиқ маълумот: бола суяги она сути билан шаклланади, унинг руҳий жиҳатдан камолга етиши эса — она алласидан. Сут билан бирга кирган бу оҳанг — наслий туйғулар ва ҳаётининг инстинкт, гўдакнинг жисму жонида илдиз отади.

Тилга — она мақоми берилиши ҳам шундан аслида. Бошқа тиллар ифодасидаги сўзлар ҳеч қачон она тилимиз каби туйғуларимиз таржимони бўла олмайди. Энди баланд-парвозликдан холи, тилнинг — ҳаёт-мамонт масаласига тўхталсак.

Она тилимиз нуфузини кўтариш... Афсуски, бу масала ҳамон энг оғрикли дардимиздир. Бугун аҳоли шошилинич мурожаат этувчи масканлар, аэропорт, вокзал, меҳмонхоналар, хусусий клиникалар, кўплаб корхоналарда ўзбек тилини билмайдиган ходимлар (балки, билса ҳам гапирмайдиган) сабаб ноқулай ҳолатларга тушаётганлар борлигини-да инкор этиб бўлмайди.

(Давоми 3-саҳифада)

«БЕШИНЧИ ҚАВАТДАН ОТИБ ЮБОРАМАН!»

фарзандим, неварам соғлом бўлсин, десангиз, тилингиз, кўлингизни тийинг!

(Давоми 6-саҳифада)

ЭЗГУЛИККА ЙЎҒРИЛГАН ТАШАББУС

Ўзбекистон ёввойи ҳайвонларнинг кўчиб юрвчи турларини муҳофаза қилиш бўйича халқаро ҳамкорликни бошлаб, биологик хилма-хилликни сақлаш борасидаги саъй-ҳаракатларини давом эттирмоқда. Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг Ёввойи ҳайвонларнинг кўчиб юрвчи турларини сақлаш

тўғрисидаги конвенция (СМС) иштирокчиларининг 14-конференциясига раислиги доирасида СМС котибияти билан биргаликда Берлин шаҳрида янги мамлакатларни Конвенцияга жалб қилишга қаратилган юқори даражадаги тадбир ташкил этилди.

(Давоми 5-саҳифада)

ИСТИҚБОЛЛИ ЛОЙИХАЛАР МИЛЛИЙ АГЕНТЛИГИ ВАКОЛАТЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ КЕНГАЙТИРИЛДИ

(Боши 1-саҳифада)

Шунингдек, қонун ҳужжатларига акциядорларнинг дивидендлар тўланишига доир ҳуқуқларини мустаҳкамлашга, акциядорлик жамиятлари ходимларига акцияларни сотиб олиш учун имтиёзли ҳуқуқ берилишига қаратилган, акциядорлик жамиятларида веб-сайтлар мавжуд бўлишининг мажбурийлиги тўғрисидаги талабларни ва улар томонидан ахборотнинг ошкор этилиши тартиби талабларини содда-лаштирувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Мазкур Қонун билан Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига қимор ва таваккалчиликка асосланган бошқа ўйинларни ўтказиш тартибини аниқлаштирувчи нормалар киритилди. Шу билан бирга “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Қонунга суғурта ташкилотлари раҳбарияти ва мулкдорларининг ишчанлик обрўсига қўйиладиган талаблар киритилди.

“Биржалар ва биржа фаолияти тўғрисида”ги қонунга фонд биржаси фаолиятини лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари Агентлик томонидан белгиланишини назарда тутувчи ўзгартириш киритилди.

Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсининг қимматли қоғозларга доир битимларнинг натижалари бўйича пул маблағлари ҳисоб-китобларига оид фаолиятини тартибга солиш ва назорат қилиш Марказий банк ваколатига ўтказилди.

“Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонун жамият томонидан чиқарилаётган акцияларга обуна ўтказишда жамият ходимлари жамият томонидан жорий қилинадиган акциялар бирламчи оммавий жойлаштирилганда ходимларининг акцияларга эгаллик қилиш режаси доирасида акцияларни сотиб олишда имтиёзли ҳуқуққа эгаллиги, дивидендларни тўлаш тўғрисидаги қарор қабул қилишда, бунда давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган корхоналарнинг акциялари фонд бозорига оммавий жойлаштириш йўли билан жойлаштирилган тақдирда, камида етти

йил давомида мазкур корхоналар соф фойдасининг камида 30 фоизи дивидендларни тўлашга йўналтирилиши каби нормалар билан тўлдирилди.

“Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга, терроризмни молиялаштиришга ва оммавий қирғин қуролини тарқатишни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида”ги қонунда пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар сафига банклар ва бошқа кредит ташкилотлари, “Миллий клиринг маркази”

Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига крипто-биржаларда операцияларни амалга оширувчи норезидент юридик шахсларни солиқ органларида ҳисобга туришни назарда тутувчи ўзгартиришлар киритилди. Даромадларни солиққа тортишда жами даромадлар таркибидан амалда кодексда назарда тутилган РЕПО операциялари бўйича даромадлар чиқариб ташланди.

Фонд биржасида эмиссиявий қимматли қоғозларга доир битимлар тузилганда сотувчи (бундан эмитент мустасно) битим суммасининг 0,01 фоизи миқдорда йиғим

божини ундирмаслик тўғрисида ўзгартириш киритилди.

“Давлат харидлари тўғрисида”ги қонунга давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган корхоналарга хизмат кўрсатувчи андеррайтерлар томонидан қимматли қоғозлар шартномада назарда тутилганлигидан юқорироқ нархда ва (ёки) кўпроқ миқдорда жойлаштирилган тақдирда уларнинг хизматлари учун шартнома бошлангич суммасининг 10 фоиздан ортиқ миқдорда ҳақ тўланилишига рухсат этилишини назарда тутувчи қўшимчалар киритилди.

“Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги қонунга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларга асосан лицензия асосида 2025 йил 1 январдан бошлаб мамлакатимизда Интернет бутунжаҳон ахборот тармоғида таваккалчиликка асосланган ўйинларни ташкил этиш фаолиятини, букмекерлик фаолиятини ва лотереяни амалга оширишга рухсат этилди. Фаолият турларидан келиб чиққан ҳолда лицензияни амал қилиш муддати беш йил этиб белгиланди.

Истиқболли лойиҳалар миллий агентлигига Рақамли технологиялар вазирлигининг электрон тижоратни тартибга солиш ва ривожлантириш соҳасидаги вазифа, функция ва ваколатлари ўтказилаётганлиги боис, “Электрон тижорат тўғрисида”ги қонунга ҳам тегишли ўзгартириш киритилди.

Хулоса ўрнида, Қонун суғурта ва капитал бозорини янада ривожлантиришга, лотереялар ва таваккалчиликка асосланган ўйинларни ташкил этиш ва ўтказиш тартибини тартибга солишга, суғурта ташкилотлари раҳбарияти ва мулкдорларининг ишчанлик обрўсини ҳимояланишига, акциядорларнинг дивидендлар тўланишига доир ҳуқуқларини мустаҳкамлашга, акциядорлик жамиятлари ходимларига акцияларни сотиб олиш учун имтиёзли ҳуқуқ берилишига хизмат қилади.

К. ТУРСУНОВ,
Олий Мажлис Сенатининг
Бюджет ва иқтисодий
масалалари қўмитаси раиси
ўринбосари

Истиқболли лойиҳалар миллий агентлигига

«**Рақамли технологиялар вазирлигининг электрон тижоратни тартибга солиш ва ривожлантириш соҳасидаги вазифа, функция ва ваколатлари ўтказилаётганлиги боис, “Электрон тижорат тўғрисида”ги қонунга ҳам тегишли ўзгартириш киритилди.**»

акциядорлик жамияти, қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчилари ва “Қимматли қоғозлар марказий депозитарийси” акциядорлик жамияти, суғурта-ловчилар ва суғурта воситачилари ҳамда крипто-активлар айланмаси соҳасидаги хизматлар провайдерлари ҳам киритилди.

“Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида”ги қонунга Эмиссиявий қимматли қоғозларнинг чиқарилишини давлат рўйхатидан ўтказганлик учун мазкур чиқарилишдаги эмиссиявий қимматли қоғозлар номинал қийматининг 0,01 фоизи миқдоридеги, Фонд биржасида эмиссиявий қимматли қоғозларга доир битимлар тузилганда сотувчи битим суммасининг 0,01 фоизи миқдоридеги йиғимлар Истиқболли лойиҳалар миллий агентлигига тўланиши, шунингдек қимматли қоғозлар бозори тўғрисидаги қонунчиликда назарда тутилган ахборот ва ҳисоботлар бир йил ичида икки ва ундан ортиқ маротаба ўз вақтида ошкор этилмаган тақдирда, бартараф этилгунига қадар тўхта-тиб турилишига доир қўшимчалар киритилди

тўлайди. Бунда сотувчининг, шу жумладан Ўзбекистон Республикаси норезидентининг тузилган битим бўйича даромадларига юридик шахслардан олинмаган фойда солиғи ва жисмоний шахслардан даромад солиғи олинмаслиги белгиланди.

“Давлат божи тўғрисида”ги Қонунга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларга мувофиқ, Фуқаролик ишлари бўйича, Маъмурий ва Иқтисодий судларда Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги – ўз зиммасига юклатилган ваколатларга мувофиқ судларга қўриб чиқиши учун берилмаган даъволар ва аризалар бўйича давлат божини тўлашдан озод қилинди. Шунингдек, ушбу қонунга фуқароларга енгиллик яратиш мақсадида таваккалчиликка асосланган ўйинларга қарам бўлган шахсларнинг ўйинини чеклаш учун судга мурожаат қилишда ўйинларга қарам бўлишнинг ижтимоий-сиёсий оқибатларини инобатга олган ҳолда жисмоний шахсни таваккалчиликка асосланган ўйинларга қарамлиги бўлган шахсларнинг рўйхатига киритиш тўғрисидаги аризаларини қўрганлик учун давлат

АЁЛ МАЪНАВИЯТИ — ҚАЛБЛАРНИ БЕЗАР

Мамлакатимизда давлатимиз раҳбари ташаббуси ва раҳнамолигида хотин-қизларга катта эътибор қаратилаётганлиги, аёлнинг ҳаётдаги ўрни ва нуфузини янада ошириш, фарзанд тарбияси йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш борасидаги ғамхўрлиги мактаб таълими соҳасида фаолият юритаётган барча муаллималарни қувонтирмақда. Ҳар бир педагог бундай эътибордан катта куч олиб, янада шижоат билан ишлашга чоғланган.

Бекобод шаҳридаги 3-умумий ўрта таълим мактаби Тошкент вилоятидаги энг нуфузли, салоҳиятли билим даргоҳларидан бири десак, айна ҳақиқатдир. Зеро, мактабимиз 2021 йилда капитал таъмирдан чиқарилгач, шу йилнинг ўзида ТОП-1000 талигига киритилди ва “Замонавий мактаб” мақомини олди. Ҳозирда мактабимизда 71 нафар педагог 1198 нафар ўқувчига таълим-тарбия бериб келаётган бўлса, ана шу устозларнинг 58 нафари хотин-қизлардан иборат. Президентимизнинг ўқитувчи мақомини ошираётганлиги, хотин-қизларга эътибор юзасидан қабул қилган қарор ва фармонларининг ижроси мактабимизда ўзининг амалий ифодасини топмоқда.

Мактабимизда 14 нафар олий тоифали муаллимларнинг 12 нафарини хотин-қизларимиз ташкил этаётганлиги қувонарли ҳол. Қолаверса, 18 нафар аёл устозлар директор жамғармасидан устама ҳақ олишади. Шуни мамнуният билан айтишим мумкинки, инглиз ва рус тили фанлари бўйича 10, информатика фани бўйича 2 нафар муаллималаримиз

халқаро С1 сертификатига, 2 нафар устоз-муаллималаримиз эса миллий сертификатга эга.

Айтиш жоизки, ҳалол меҳнат, изланувчанлик ҳамisha моддий манфаатдорликни ҳам ошириб боради. Чунончи инглиз тили ва тарих фанлари бўйича 6 нафар устоз-муаллималарнинг 1000 АҚШ доллари миқдоридан ойлик маош олаётганликлари бор ҳақиқатдир.

Мактабимизда жами 6 нафар ўқувчи қизларимиз инглиз тилидан В2,

2 нафари эса С1 сертификатини қўлга киритган. 10 синф ўқувчиси Солиха Муротбоева спортнинг каратэ тури бўйича 2 карра Ўзбекистон чемпиони.

Ҳеч бир муболагасиз айтиш мумкинки, мактабимиз ўқувчиларни

фарзандларининг 2 нафарига Чирчик давлат педагогика университетига ўқишга киришлари учун квота ажратилган.

Мактабни битириб чиққан собиқ ўқувчи қизларимиз халқ хўжалигининг турли соҳаларида, нуфузли дав-

лат ташкилотларида ишлаётганлиги бизни қувонтиради. Фурсатдан фойдаланиб, мамлакатимизнинг барча аёл устозларини, меҳридарё ҳамкасбларимизни 8 март — Халқаро хотин-қизлар куни байрами билан чин дилдан табриклаймиз. Аёлнинг гўзаллиги, унинг бой маънавий дунёси шогирдлари қалбида баҳордек безаниб турсин.

Ўтган ўқув йилида мактабимизни тамомлаган қизларимизнинг 15 нафари олий таълим муассасаларида таҳсил олишмоқда. Жорий ўқув йилида эса ижтимоий ҳимояга муҳтож оила

касбга йўналтириш бўйича вилоятда таянч мактаб ҳисобланади. Касбий таълим ўқитувчиларидан Шоира Давлатова ва Малика Раимжонова 10-11 синф ўқувчи қизларига пазандалик, тикувчилик, кондитерлик, кўрпа қавиш йўналишлари бўйича кунт билан сабоқ бераётир.

Дилноз Жўраева,
Бекобод шаҳридаги
3-умумтаълим мактаби
директори

«СЛУШАЮ» ЎЗБЕК ТИЛИНИ ҚУТҚАРАЙЛИК

(Боши 1-саҳифада)

Кўпгина ташкилотларга сим қокишингиз билан «слушаю» деган жавобни эшитасиз. Майли, бизда тил ва сўзлашув борасида ҳадсиз эркинлик бор, лекин масъул лавозимдаги ходим уйида, кўчада хоҳлаган тилида сўзлашса ҳам, иш жойида мурожат этувчига ўзбек тилида жавоб берсин. Ўзи шундоқ ҳам тил борасида ўта «юмшоқ»лигимиз ва андишаллигимиз сабаб, айрим муассасаларнинг сайтлари ҳали ҳам давлат тилида очилмайди, бир четда турган ўзбекча ҳаволани қидиришга мажбур бўласиз.

Қурилиш ташкилотларининг аксариятида иш юритиш рус тилида, шифокорларнинг ташхис варақалари, аксарият даволаш йўриқномалари ҳам рус тилида. Баъзи кафе, ресторанларга борсангиз пештоқида «добро пожаловать» деган ёзувга дуч келасиз, ичкарига кирсангиз, қорақўз хизматчиси ҳам сизга шу сўзларни такрорлаб, эхтиром билан кутиб олади. Балки очилгандаёқ, «мы открылись» деб нафас ола бошлаган бу каби мажмуалар ўзларига алал-оқибат шу қисматни тақдир этар...

Она тилимиз жонқуярларидан, адабиётшунос Зухриддин Исомиддинов ёзади: «Биз ўзбеклар, бағрикенг, кўнгли очик бир эл эканимиз аҳли оламга яхши маълум. Чунки сабр-қаноат, муросайи мадора деган нарса қонимизга сингиб кетган. Баъзида аллақайси раҳнамоларининг даъватими, рағбатими билан, бир гуруҳ шахслар Ўзбекистонда бошқа тилларни расмий тил даражасига кўтариш, унга ўзбек тили каби ҳуқуқий мақом бериш

Бонг

таклифи билан чиқиб бонг урдилар. Гарчи «ғалчани иззат қилсанг, чориғи билан тўрга чиқади», каби аччиқ мақолларимиз бўлса-да, бетамизларнинг тўрга чиқиб ёйилиб ўтиришига ҳам мудом чидаб келаемиз. Қўрқувни, истихолани андиша деб андавалаймиз».

Бугун давлат тилида сўзлашни истамайдиган «эркатойлар» камаймаяпти, аксинча, жим турсак бошқа тилларни ҳам ўзбек тилига тенглаштириш пайида бўлади. Дам-бадам тилимизга — тил теккизувчилар, бу соҳада ҳар хил ташаббусларга «бел боғловчилар» ҳам кўпаяверади. Улар учун эса ҳақдини билдириб қўядиган қатъий механизм, тиш тирноқли конунлар яратилиши шарт.

— Она тилимиз ҳамма замонларда ҳам босим ва тазйик остида тараққий этиб келгани кўз олдимдан ўтади. Хайриятки, унинг ўз ҳимоячилари, ўз фидойилари бўлган ва бундан кейин ҳам бўлади. Улуғ Алишер Навоийнинг «Муҳокамат ул-луғатайн» асарининг ёзилиш тарихини бир эслайлик. Бу улуғ неъматга тазйик ўтказаетганлар ташқаридан бўлганда масаланинг моҳиятини тушуниш осон кечади. Аммо душманлик ичкаридан бўлса-чи? Шундай пайтда менинг кўз олдимга адабий тилимизни бузаётганлар, унга нисбатан

менсимасдан муносабатда бўлаётганлар келади. Агар улар бошқа миллат вакиллари бўлса, бу — тушунарли. Аммо шу миллатга мансуб бўлса-чи? Ўзингдан чиққан балого, қайга борасан даъвога!..

Мамлакатимизнинг бундан кейинги тараққиётида хорижий мамлакат халқлари билан иззат-хурматда бўлиш, керак бўлса, уларнинг тилларини ўрганиш бизга фақат ютуқлар келтиради. Аммо бунинг учун хорижий тилларнинг мақомини тафаккур тилимиз, миллий бисотимиз ва ғуруримиз бўлган она тилимизга ҳуқуқий жиҳатдан тенглаштириб ўтиришга асло ҳожат йўқ. Ундан кўра марҳамат қилиб, она тилимизда тўғри ёзишни ва тўғри талаффуз қилишни ўрганайлик. Инсонийлик ғурури билан ёнма-ён миллий ғурур ҳам борлигини унутмайлик. Одамийлиги ва ғурури бўлмаган ўзбекни дунёда ким танийдию ким тан олади? — дейди Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийи, Самарқанд давлат университети профессори Суюн Каримов.

Ҳа, бугун онгимизда муз каби қотиб қолган — Давлат тилига эътиборсизлик иллатини барта-раф этишимиз, Она тилимизни «қутқариш»имиз, жон бериб ҳимоя қилишимиз лозим. Анча йиллар руҳий қарамлик исқанжасида, қон-қонимизга сингиб кетган бефарқлигимиз билан — ўзимиз, ўз тилимизни шу қадар ожиз қилиб қўйдикмикин, деган ўйлар чарх уради баъзан. Қайсидир давраларда, мажлису савол-жавобларда русча мурожатларни ўзбек тилидагисидан устун қўямиз. Русийзабон ҳамсуҳбатга шу тилда ёндашамиз, русча гапирмасак, ўзимизни мулзам ҳис этаемиз. Бир қанча қўшиқчи юлдузларимиз ҳам «тил билмасликда» ким ўзарда. Шу тилда қўшиқ айтиб тирикчилик қиладию, ўз тилида гапиришга қийналади. Шунча кутдик, «Сабрнинг тағи — сарик олтин» дедик, сарик олтиннинг сароби кўриниб қолди. Энди уйғониш даври келди.

Шухрат НОРМУРОДОВ

ҲАЁТ УЧУН МУҲИМ

«Ўрмон экотизимларини сақлаш ва барқарор бошқариш: маҳаллий ҳамжамиятлар билан ўзаро ҳамкорлик ва бошқарув режаларини ишлаб чиқиш» мавзусидаги қатор давра суҳбатлари доирасида Нукус шаҳрида «Ҳаёт учун муҳим бўлган Орол денгизи хавзасидаги қирғоқбўйи ўрмонларининг ўрни: ўтмиши, бугуни ва келажаги» деб номланган биринчи тадбир бўлиб ўтди.

Ушбу давра суҳбати тарзидаги учрашув Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Тараққиёт дастури ва Глобал экологик фонднинг кўшма «Орол денгизи хавзаси ландшафтнинг таназзул ерларида барқарор ҳаётни таъминлашни қўллаб-қувватлайдиган асос сифатида кўллар, сув-ботқоқ ва қирғоқбўйи ҳудудларини сақлаш ҳамда бошқариш» (The Aral sea wetlands) кўшма лойиҳасини амалга ошириш доирасида бўлиб ўтди.

Лойиҳанинг асосий мақсади Қуйи Амударё ва Орол денгизи ҳавзаларида экотизимлар барқарорлигини ва ҳаёт манбаларини яхшилашдан иборат бўлиб, бу мақсадга тупроқ деградациясини олдини олиш ҳамда муҳофаза қилинадиган табиий ҳудудлар, биохилма-хилликнинг асосий ҳудудлари ва муҳим орнитологик ҳудудлар атрофидаги самарали ландшафтларнинг ер ва сув ресурсларини комплекс бошқариш орқали эришилади.

Гибрид форматда (онлайн ула-ниш имконияти билан) ўтказилган тадбирнинг иштирокчилари, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятининг жамоат ташкилотлари раҳбарлари, тегишли идоралар ва халқаро ташкилотлар ходимлари, Aral Wetlands лойиҳаси ва ОАВ вакиллари (ҳодимлар ва экспертлар) иборат бўлди.

Қирғоқбўйи ўрмонлари ушбу экотизимларда истиқомат қиладиган флора ва фаунанинг яшаши учун жуда муҳим роль ўйнайди. Шу сабабли, бугунги кунда қирғоқбўйи экотизимларини муҳофаза қилиш ва сақлаб қолиш тобора муҳим аҳамият касб этмоқда.

Давра суҳбатининг мақсади маҳаллий аҳоли, ўрмон хўжалиги корхоналари ходимлари ва давлат органлари вакиллари сув-ботқоқ ерлари ва ўрмон экотизимларини сақлаш муҳимлиги ҳақида хабардорлик даражасини ошириш, шунингдек, ўрмон экотизимларини сақлаш ва улардан фойдаланишни яхшилаш бўйича чора-тадбирларни муҳокама қилишдан иборат бўлди.

Бўлиб ўтган давра суҳбатининг мақсади маҳаллий аҳоли, ўрмон хўжалиги корхоналари ходимлари ва давлат органлари вакиллари сув-ботқоқ ерлари ва ўрмон экотизимларини сақлаш муҳимлиги ҳақида хабардорлигини ошириш, шунингдек, ўрмон экотизимларини муҳофаза қилиш ва улардан самарали фойдаланиш бўйича чора-тадбирларни муҳокама қилишдан иборат бўлди. «Ўрмон экотизимларини сақлаш ва барқарор бошқариш: маҳаллий ҳамжамиятлар билан ўзаро ҳамкорлик ва бошқарув режаларини ишлаб чиқиш» мавзусидаги давра суҳбатлари сериясини ўтказиш маҳаллий ҳамжамиятлар ва манфаатдор томонларни ўрмонларни бошқариш режалари-

лаб тор йўллар ёки оролчалар кўри-нишида мавжуд.

Тўқай ўрмонлари – Ўзбекистон биохилма-хиллигини сақлаш учун катта аҳамиятга эга бўлган ноёб биотоплар бўлиб, улар ёввойи табиатнинг Жаҳон жамғармаси (WWF) «Глобал рўйхат 200» га киритилган. Бу ўрмонлар эндемик ва йўқолиб кетиш хавфи остида бўлган турлар учун ҳаётини муҳим яшаш жойларидир. Асосан, даврий равишда сув босадиган ёки кам тузланган жойларда учрайдиган дарахт ўсимликларига – туранга, тол ва жийда киради. Нам ва тузланган

участкаларда эса йулгун, ажрик, олабута эшакшўра ўсимликлар, парнолистник, акбош, қарабарак ва турли шўраларни учратиш мумкин. Ҳозирги пайтда Амударё куйи ҳавзаларидаги тўқайларда тахминан 55 хил тўқай ўсимлик турлари мавжуд.

Сўнгги юз йил ичида Марказий Осиёда тўқай ўрмонлари 90% га кескин камайди. Бу қисқариш тўғонлар ва ирригация инфратузилмаси туфайли мавсумий сув мавжудлигининг камайиши, ердан интенсив фойдаланиш (хусусан, пахта етиштириш), дарёлардан ҳаддан ташқари сув олиш ва ўрмонларда ўтин йиғиш билан тушунтирилади. Инсоннинг бундай фаолияти натижасида тупроқнинг кучли шўрланиши, ўрмонларнинг деградацияси ва сув тошқинининг табиий қонуниятлари бузилишига олиб келди. Амударё билан тўйнадиган Орол денгизининг қуриши, бунинг ёрқин намунаси бўлиб экологик фалокат рамзига айланди.

Қобил СОҚИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Экология, атроф муҳитни
муҳофаза қилиш ва иқлим
ўзгариши вазирлиги ҳузуридаги
Aral Wetlands лойиҳасининг
коммуникация бўйича
мутахассиси

ЭЗГУЛИККА ЙЎҒРИЛГАН ТАШАББУС

(Боши 1-саҳифада)

Ўзбекистон Республикасининг Берлиндаги элчихонасида Конвенция котибияти билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда 50 дан ортиқ олий даражадаги вакиллар иштирок этди. Улар орасида Германиянинг Атроф-муҳит, табиатни муҳофаза қилиш, ядровий хавфсизлик ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш федерал вазирлиги штат котиби С. Тидоу, СМС конвенцияси ижрочи котиби Э. Френкел, Табиат ва биохилма-хилликни муҳофаза қилиш иттифоқи (НАБУ) Бош директори С. Бауманн, Бразилия, Непал, Венесуэла, Лаос, Жанубий Корея ва Колумбиянинг Фавкуллода ва мухтор элчилари, элчихоналар ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этди.

Тадбирда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича мамлакатимизнинг миллий ва халқаро миқёсдаги стратегияси тақдим этилди. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазири Азиз Абдуҳақимов СМС конвенциясига янги давлатлар қўшилиши муҳимлигини таъкидлаб, Ўзбекистон раислиги (2024–2026-йиллар) даврида ташкилотга аъзо бўлишдан манфаатдор давлатларга зарур ёрдам кўрсатишга тайёрлигини билдирди.

Эми Френкел, ўз навбатида, Ўзбекистоннинг кўчиб юривчи турларни муҳофаза қилиш ташаббусини илгари суришдаги етакчи ролини қайд этиб, Самарқандда бўлиб ўтган Конвенция иштирокчиларининг 14-конференциясида қабул қилинган қарорларни амалга ошириш бўйича саъй-ҳаракатларни бирлаштириш муҳимлигини таъкидлади. Шунингдек, у иштирокчи мамлакатларга экологик ташаббусларни самарали амалга оширишга ёрдам берадиган стратегик ҳужжатларга тўхталди.

Иштирокчиларни Ўзбекистонда бўлиб ўтадиган куйидаги халқаро тадбирларга таклиф этиш учрашувнинг муҳим қисми бўлди:

- Биринчи Самарқанд иқлим

форуми (2025-йил 4–5-апрель);

- “Эко Эхпо Сентрал Азия” экологик технологиялар халқаро кўргазмаси (2025-йил 3–5-июн);

- СИТЕС Конвенцияси иштирокчилари конференциясининг 20-йиғилиши (2025-йил 24-ноябрь – 5-декабрь).

Ўзбекистон глобал экологик кун тартибига содиклигини яна бир бор тасдиқлаб, халқаро ҳамжамиятни табиатни муҳофаза қилиш ва ёввойи ҳайвонлар кўчиб юривчи турларининг барқарор келажагини таъминлаш бўйича биргаликда чора кўришга чакиради.

Атмосфера ҳавоси ифлосланиши: доимий ва мавсумий омиллар

Сўнги вақтларда Тошкент шаҳри ҳавоси ифлосланиши долзарб масалага айланди. Бу ҳолат бир қатор табиий ва антропоген омиллар билан боғлиқ.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон ер шарининг чўл ва ярим чўл хусусиятларга эга, чанг бўронлари тез-тез кузатиладиган минтақасида жойлашган. Қолаверса, Тошкент тоғлар билан ўралган ҳамда бу шамол оқимида тўсқинлик қилади. Натижада ҳаводаги зарарли моддалар ҳаракатланмасдан, бир жойда туриб қолади ва атмосфера ҳавоси ифлосланишига сабаб бўлади.

Атмосфера ҳавоси сифати мониторингида бир қанча дисперс заррачалари миқдорлари мониторинг қилиб борилади. Булар орасида энг кўп миқдордаги заррача ПМ_{2,5} заррачасидир.

Тошкент шаҳри ҳавоси ифлосланиши, асосан, куз-киш мавсумига тўғри келмоқда. Бунинг асосий сабаби иссиқлик таъминотида мазут, кўмир ва бошқа зарарли воситалардан фойдаланиш, иссиқхоналар ва саноат корхоналарида филтрлардан фойдаланмаслик ва бошқа меъёрий талабларга амал қилмасликдир.

Бундан ташқари, транспорт воситалари бутун йил давомида ҳавонинг ифлосланишига сабаб бўладиган доимий манба ҳисобланади. Қолган манбалар мавсумга қараб ўзгаради: октябрь-февраль

Факт!

Жаҳон банки тадқиқотларига кўра, ПМ_{2,5} заррачалари асосий манбалари куйидагилар:

- табиий чанг — 36 фоиз;
- иссиқлик таъминоти — 28 фоиз;
- транспорт воситалари — 16 фоиз.

ойларида иситиш воситалари, март ойидан сентябрь ойигача табиий чанг ифлосланишининг асосий манбасига айланади.

Маълумот учун, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан бошқа масъул ташкилотлар билан биргаликда атмосфера ҳавоси ифлосланишига қарши доимий экологик назорат тадбирлари олиб борилмоқда. Хусусан, куз-киш мавсумида иссиқхоналар фаолияти туну кун ўрганилмоқда, атмосферага меъеридан ортиқ зарарли ташламалар чиқараётган иссиқхоналарга тегишли чоралар қўлланилмоқда, фаолияти тўхта-тилмоқда ва бу борада керакли тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Яшил ривожланиш бўйича ҳамкорлик

Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазири Азиз Абдуҳақимов Глобал Яшил ривожланиш институти (ГГГИ) худудий бошқармасининг янги раҳбари Сеунг Еон Стелла Ли билан учрашди.

Маълумот учун: Сеунг Еон Стелла Ли жорий йилнинг январ ойида Ўзбекистондаги ГГГИ минтақавий ваколатхонаси раҳбари этиб тайинланган эди. У Сеул Миллий Университетида бакалавр, Колумбия университетида халқаро муносабатлар бўйича магистр ва шаҳар ва минтақавий режалаштириш бўйича PhD даражасига эга.

Мулоқот чоғида вазир Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг асосий

экологик ташаббуслари, жумладан, 2025-йилнинг “Атроф-муҳитни асраш ва «яшил иқтисодиёт» йили» деб эълон қилиниши, Иқлим кенгаши ва Чиқиндиларни бошқариш ва циркуляр иқтисодиётни ривожлантириш агентлигининг тузилиши, “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси, Орол денгизи тубида 2 миллион гектар майдонда ўрмон барпо этиш ва бошқа ташаббусларни тақдим этди.

Учрашувда асосий масала ГГГИ билан икки томонлама ҳамкорлик бўлиб, унинг доирасида яшил ўсиш индексида Ўзбекистон рейтингини ошириш, молиявий механизмларни таъминлаш бўйича институционал салоҳиятни кучайтириш, барқарор лойиҳаларга халқаро инвестицияларни жалб қилиш, “Экофаол фукаро” ва “Экологик суғурта” дастурларини қўллаб-қувватлаш ва бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон томони ГГГИ вакилларини 2025-йилда бўлиб ўтадиган куйидаги йирик экологик тадбирларга таклиф қилди: СИТЕС конвенцияси иштирокчилари конференциясининг 20-йиғилиши (24-ноябрь – 5 декабрь), Биринчи Самарқанд иқлим форуми (4–5-апрель) ва Атроф-муҳит технологиялари халқаро кўргазмаси (Эко Эхпо Сентрал Азия).

Учрашув якунида вазирлик ва ГГГИ ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш бўйича келишувга эришилди. Хусусан, томонлар экологик лойиҳаларнинг инвестицион жозибдорлигини ошириш, “яшил” молиялаштириш механизмларини ишлаб чиқиш ва барқарор ривожланиш соҳасида илғор ечимларни амалга ошириш бўйича ҳамкорликни давом эттиради.

**Ўзбекистон Республикаси
Экология, атроф-муҳитни
муҳофаза қилиш ва иқлим
ўзгариши вазирлиги
Матбуот хизмати**

«Бешинчи қаватдан отиб юбораман!»

фарзандим, неварам соғлом бўлсин, десангиз, тилингиз, қўлингизни тийинг!

(Боши 1-саҳифада)

Атиги бир лаҳзалик жаҳл — саратондан хавфлироқ дардларни уйғотиб юбориши мумкинлигини биласизми?

Ўн олти ёшли Асилжон тушқунликка тушиб, тиббий муолажаларни олгиси келмаётгани, бошидан кетмай парвона бўлаётган онаси билан ҳам гаплашиш ёқмай қолганини айтиб, рухий кўмак сўраган Маржонанинг овози анчагина хавотирли эди:

— Кеча операциядан чиқибди опа. Ахволи яхши эмас.

Эртасигаёқ беморнинг хузурига бориб, онаси билан алоҳида гаплашиб кўришга қарор қилдим.

У бир муддат қарахт ўтириб, чуқур хўрсинганча сўз бошлади:

— Боламнинг болалиги бўлмаган. Доим рухий босим остида эди. Қайнотам 00:00 да ухлаб, сахарда турар, қаттиқ бақириб неварасини ҳам уйғотиб оларди.

— Тур, молдай ағанаб ётаверасанми? Бозорга чиқ. Савдони ўрган. Тирикчилик қил!

Етти-саккиз ёш болакай уйқусираб

туриб, чала-чулпа нонушта қилиб атир-упа сотадиган амакисига югурдаклик қилиш учун бозорга чопарди.

— Мактаби-чи?

Аёл яна чуқур хўрсинди:

— Ўзи ҳам тузук-қуруқ ўқимаган қайнотам учун мактаб гўёки йўқ эди. Унинг бор-йўқ олами уйимиз биқинидаги гавжум бозор бўлиб, барча фарзандлари, невараларини ўша ерга хайдаган. Ўғлим эса беш ёшидан бери атир сотарди.

— Беш ёш? Ошириб юбормадингизми?

— Йў-ўқ. Ўтироз билдириб, боламни бозордан қайтарсам, ҳақоратларга кўмилиб кетардим. Қайнотамники етмагандай қайнонам ҳам анча зулм қилган. Болаларим тўйиб овқатланмас, егуликлар қулф-калитли эди. Музлаткични очгани кўрқардик. Кейин эрим хорижга ишлагани кетди. Зулм ва ҳақоратлар янаям кучайди. Уйдаги носоғлом мухит асабларимни тугатди. Кейин мен қатта хатого йўл қўйдим. Ўзимни кечира олмаяпман.

— Қандай хато?

Аёл узоқларга тикилиб қолиб, кўзи ёшланди:

— Фақат менгагина эркаланадиган ўғлимни ўзимдан итара бошладим. Амакиси бераётган кунлик маошни ноилож бобосига бериши ёқмай қолиб, уни силталай бошладим. Қайнонам менга ўшқирса, мен боламга икки баробар ўшқирсамгина хумордан чиқардим. Атайин қилганим йўқ, лекин ўзимни назорат қила олмай қолгандим. Кейин янаям кутурдим.

Опа, бир дўхтир саратон са-

бабларидан бири кучли рухий босим деди, шу ростми?

Виждонан эзилавериб, бир бурда бўлиб қолган онага қараб бош силкидим.

— Афсуски, шундай...

Болалар рухшуноси сифатида мен бу каби муаммолар, яъни рухий тажрибалар қандай қилиб у ёки бу соматик реакцияга олиб келиши мумкинлиги ҳақида соатлаб гапиришим мумкин. Носоғлом мухитли оила аъзолари нафақат саратон, балки бошқа касалликларга ҳам мойил бўлишади. Айниқса болалар. Уларни саратон эмас, оддий шамоллаш ҳам ўлдириши мумкин. Муболаға деманг. Чунки бақир-чақир, ур-сурли хонадондаги вазият энг кучли захардан ҳам баттар. У иммунитетни ҳали яхши шаклланмаган мурғакларни осонгина нобуд қилиши мумкин. Масалан, ҳали бир ёшга ҳам тўлмаган Солиха бешигини жудаям яхши кўрарди. Чунки унга белашса, онажониси ширали овозда дунёдаги энг ёқимли аллаларни бошларди-да.

Ўша куни ҳам у алла тинглаб, мазза қилиб ухлаётган эди. Эҳтимол ширин тушчалар кўраётган бўлган... Нимадандир қаттиқ жаҳли чиқиб, вазоҳат билан она-боланинг тепасига келган ота жуда қаттиқ овозда аёлига бақирган. Гўдак чўчиб уйғониб чириллаб йиғлай бошлаган.

Шундан сўнг уни ҳеч ким овулта олмаган. Бешиқни кўрса янаям авжига чиқиб додларди... Гўдакни кўрган оилавий шифокор уни онкогематолог кўригига юборди. Қизалокқа оккон деб ташхис қўйишади.

Обдон сўраб суриштирган дўхтир охири саволини беради:

— Бирор нарсадан қаттиқ кўрқмаганмиди, мабодо?

Умрида биринчи марта хотинига жаҳл билан қаттиқ бақирган ўша машъум кунни эслаб отанинг боши эгилди.

Дўхтир надомат ила бош чайкаб,

шоқка тушиб қолган ота-онага дейди:

— Ўша биттагина кучли стресс етарли бўлган оккон учун. Афсус...

Бундан етти-саккиз йил аввал Чилонзордаги Гематология марказининг болалар бўлимига кўп бориб турардим.

Акаси кўйлагининг ичига қурбақа солиб, кўрқитиб оққон қилиб қўйган жажжи Наргизани кўп эслайман. Жудаям чиройли эди у. Балки улғайиб қатта бўлганда янаям чиройли бўлармиди?! Арзимаган тўполони учун тоғаси билагидан қисиб «бешинчи қаватдан отиб юбораман» деган олти ёшли Улғубек ҳам бошқача эди. Сап-сарик сочлари жингалак Катя эса онаси болалар уйининг эшиги тагида алдаб қолдириб кетгани учун оққон бўлиб қолганди...

Кундалигидаги битта икки учун «ўлдираман» деган дада, ҳали ўн ёшга тўлмаган ўғлининг мурдасини кучоқлаб жинни бўлиб қолганини кўрганман. Арзимаган шўхликлари учун «Оёққинанг синсин» деб қарғайверадиған она ўсимта туфайли оёғи болдирдан кесилган ўғлининг оёғини кафанлаб телбавор ўкириб юборгани ҳам ёдимда. «Сен одам бўлмайсан. Отанга ўхшамай ўл! Кўрсам бузилган турмушим, увол бўлган ёшлигим эсимга тушади...» деявергач бош мия саратонига чалиниб ҳаммасидан кутулган мурғак Мафтунанинг тақдири янаям оғирроқ эди. Ўқитувчиси «яна қиз болани урсанг, иккала қўлингизни чопиб ташлайман» деб кўрқитган етти ёшли Умиджон ҳам, афсуски, аллақачон вафот этган.

Тўғри, болаларда саратон ва оққон пайдо бўлиши — фақат стресс, кўрқувлардан эмас. Ирсий мойиллик, экологиянинг бузилиши, озик-овқат маҳсулотлари таркибидаги захарли моддалар, нотўғри овқатланиш, гигиена воситалари таркибидаги кучли захарлар, дори-дармонларнинг пала-партиш қўлланиши, жисмоний ҳаракатларнинг чегараланиб қолгани ва хоказо... ўнлаб сабаблар бор.

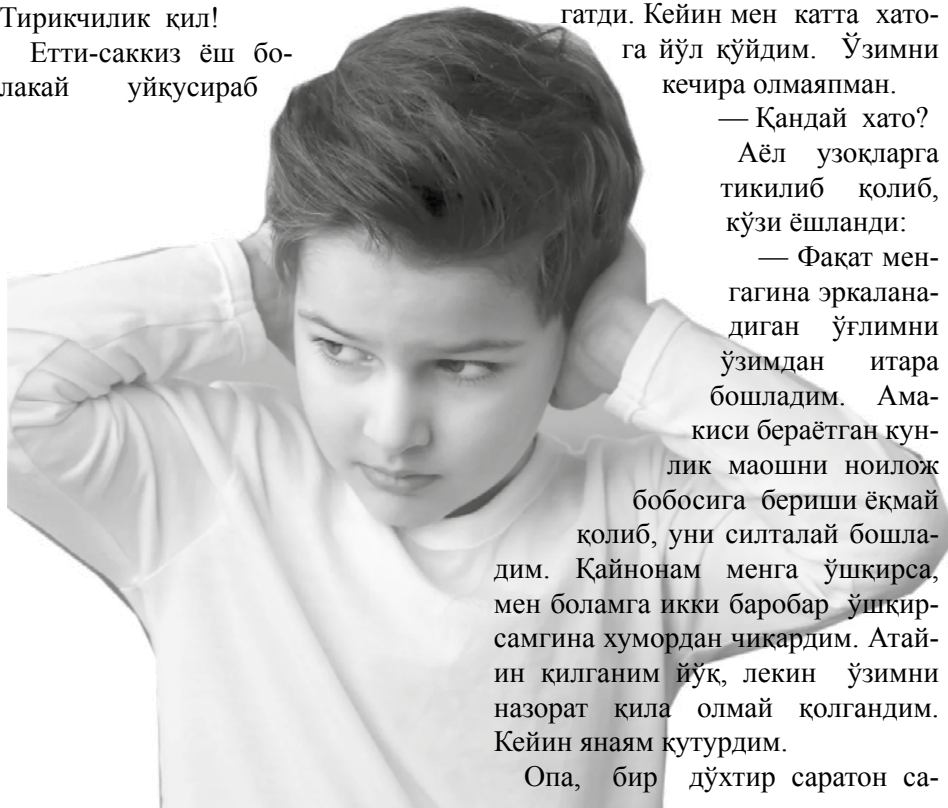
Бирок...

Носоғлом мухитда улғаяётган мурғаклар кўп касал бўлиши бор гап. Ҳатто она қорнидаги хомила ҳам стрессни хис қилади. Бўлажак она эшитаётган ҳақоратни эшитади. Она еган қалтакларни теппа-тенг ейди... Энг ёмони, аждодларимиздан мерос бўлиб, ДНКмизда кодланган барча қатта-кичик касалликлар учун идеал мухит юзага келади. Пайт пойлаб турган онкохужайралар хужумга ўтишади.

Бас, шундай экан, фарзандим, неварам соғлом бўлсин, десангиз, тилингиз, қўлингизни тийинг!

Кун келиб пушаймон бўлмаслик учун жаҳлни жиловланг!

Муаззам ИБРОҲИМОВА

Ўрмончилик соҳасидаги ЯГОНА АЁЛ РАҲБАР

Мамлакатимизда ўрмончилик соҳасида кўплаб фидойи инсонлар фаолият юритган. Аммо, улар орасида қашқадарёлик Раъно Бозорованинг алоҳида ўрни бор. У нафақат ўрмон хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, балки соҳада узок йиллар фаолият кўрсатган ягона аёл раҳбар сифатида ҳурмат қозонган. Ўз даврида опанинг фидокорона меҳнати туфайли экологик муҳофаза, иқтисодий барқарорлик ва ижтимоий ривожланиш йўналишларида сезиларли натижаларга эришилган.

ошди ва инкироздан чиқиш учун зарур шарт-шароитлар яратилди.

У меҳант фаолияти давомида халқаро тажриба ва инновацион ёндашувлар асосида иш олиб борди. Соҳага оид илғор ютуқларни ўрганиш мақсадида бир неча марта хорижий давлатларда бўлди. Туркия ва АҚШга хизмат сафарлари давомида замонавий ўрмончилик технологияларини ўрганиб, Ўзбекистонга олиб келди. Унинг раҳбарлигида томчилатиб суғориш тизими жорий қилинди, бу эса сув танқислиги шароитида экинларни самарали етиштириш имконини берди.

Раъно Бозорова раҳбарлик қилган даврда ўрмон хўжалигининг фойдаланилмай келинаётган йерларида pista, бодом ва коврак плантациялари барпо этилди. Натижада маҳаллий аҳоли учун қўшимча даромад манбаси яратилди. У ўз фаолиятида фақат ўрмонларни кўпайтириш билан чекланмай, экотизимни барқарор сақлаш ва иқтисодий манфаатдорликни ошириш таъминига ҳам амал қилди.

Опанинг самарали меҳнати давлат ва халқаро ташкилотлар томонидан эътироф этилган. У 2017-йилда “Дўстлик” ордени, 2022-йилда эса “Мўтабар аёл” кўкрак нишони билан тақдирланган.

Табиатни асраш – инсониятни асрашдир. Экологик барқарорлик йўлида самарали меҳнат қилган Раъно Бозорованинг ҳаёт йўли бугунги ёшлар учун чинакам ибрат намунаси. У ташаббускорлиги ва меҳнатсеварлиги билан ўрмон хўжалиги соҳаси ривожига муносиб ҳисса қўшган инсон сифатида ҳурмат-эътиборга лойиқдир.

Ғолибжон ҚУРБОНОВ,
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳузуридаги ўрмон хўжалиги агентлиги директори ўринбосари

Раъно Бозорова ўрмон хўжалиги соҳасига болалигидан меҳр қўяди. 1986-йилда Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг ўрмон хўжалиги йўналиши мутахассислиги бўйича таъминланган. У раҳбарлик қилган даврда Дехқонобод давлат ўрмон хўжалиги энг оғир ҳудудларидан бири бўлишига қарамай, узокни кўзлаб қилинган меҳнатлар эвазига яхшигина ютуқлар қўлга киритилди.

Ташаббускор раҳбар аёл халқаро ташкилотлар билан самарали ҳамкорликни йўлга қўйиб, БМТнинг Озиқовкат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) билан биргаликда “Тоғ ва водий ўрмонзорларини барқарор бошқариш” лойиҳасини амалга оширди. Натижада лойиҳа доирасида кўчатхо-

налар ва иссиқхоналар барпо этилди, томчилатиб суғориш тизими жорий қилинди. Бу эса қурғоқчил ҳудудларда ўрмонзорларни тиклаш ва барқарор экотизим яратишга замин яратди.

Раъно Бозорова аёлларнинг бандлигини таъминлаш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратган. Унинг ташаббуси билан 150 дан ортиқ ишсиз аёллар доривор гиёҳлар йиғиш ва гилам тўқиш орқали касаначилик асосида даромад топиш имконига ега бўлди. Шу билан бирга, ФАО лойиҳаси доирасида “Ўрмон хўжаликларида гендер тенглигини таъминлаш” бўйича ишлар олиб борилди ва 20 нафарга яқин аёллар доимий иш билан таъминланди. Бу ташаббуслар натижасида Дехқонобод ўрмон хўжалигида иқтисодий ўсиш

Муассис:

Ўзбекистон Республикаси
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги

Таҳрир хайъати:

Азиз АБДУҲАКИМОВ
Акмал САИДОВ
Ақтам ҲАЙИТОВ
Қамолддин ИШАНХОДЖАЕВ
Даврон ВАҲОБОВ
Отабек ҲУСАНОВ

Бош муҳаррир Мақсуд ЖОНИХОНОВ

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Манзил:

Буюк Турон кўчаси 41.
Буюртма рақами Г-210
Адади: 1600

Пайшанба куни чиқади.

Қоғоз бичими А-3,
ҳажми 2 босма табок.

Баҳоси келишилган нархда.

Газета Ўзбекистон

матбуот ва ахборот агентлигида

2006 йил 0010-рақам билан рўйхатга олинган.

ISSN 2010-7722

Газетанинг полиграфик жихатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул.

Маълумот учун

телефонлар:

99-994-70-52

98-111-48-29

Реклама ва эълонлар учун:

Электрон почта:

jamiyat@umail.uz

Газета индекси – 131

“ЖАМИЯТ” дан олинган

маълумотларда манба

сифатида газета номи

кўрсатилиши шарт.

Топширилган вақти:

20:00

1 2 3 4 5 6

АВВАЛГИЛАРГА ЎХШАМАС

инсон қадр ила улуғдир

Аждодлар руҳига ҳурмат халқимизнинг энг олий фазилатларидан биридир. Ўзбек халқи ватани, халқининг фаровонлиги, тинчлиги йўлида жонини фидо этган фарзандларини ҳеч қачон унутган эмас.

Инсоннинг қадр, ҳурмати ҳар доим эъзозга лойиқ. Халқимизга хос хислатлар ҳақида айтилган бўлсак, албатта, қадр-қиммат, меҳр-оқибат каби фазилатлар тилга олинади.

Кечаги кун сабоқларини, халқимиз келажаги йўлида жон фидо қилган инсонларни хотирлаш бугунги кунимизни қадрлашга ўргатади. Хотира бу – тарих. У кечаги ўтмишни, аждодлар ўғитини, миллий меросимизни англайтиб турувчи – муқаддас китоб зарварақларидек ҳаётимизни ёритиб туради. Шу боис, инсон ўз хотира бойликларини қадрлайди.

Инсонга ҳар куни тинчлик-осойишталик ва хотиржамлик керак. Тинчлигини йўқотган инсон ҳам, мамлакат ҳам асло хотиржам бўла олмайди. Тинчлик-хотиржамлик – тараккиёт гаровидир.

Биз азал-азалдан тинчликсевар халқимиз. Айнан шу гоё тарғибига бағишланган буюк миллий маънавий меросимиз бор. Уларнинг баарида тинчликнинг қадрига етиш тарғиб этилади, уруш эса батамом қораланади.

Бутун дунёда миллионлаб инсонларнинг қурбон бўлишига сабаб бўлган, мислсиз йўқотишлар, талафот ва мусибатлар олиб келган Иккинчи жаҳон уруши башарият тарихидаги энг даҳшатли, қонли қирғин бўлганини, орадан қанча йиллар ўтсада, эзгу ниятли дунё аҳли ҳеч қачон унутмайди.

Ҳар йили Иккинчи жаҳон урушида қатнашган ватандошларимизнинг қаҳрамонликлари эсга олиниб, Юртбошимизнинг алоҳида қарорлари асосида Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва фронт ортида хизмат қилган инсонлар, шу-

нингдек мустақиллик йилларида юрт тинчлиги йўлида мардлик ва жасорат кўрсатган Ватан ҳимоячилари хотирланади ва қадрланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг “Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабанинг 80 йиллиги ҳамда хотира ва қадрлаш кунига тайёргарлик кўриш ва муносиб нишонлаш тўғрисида”ги Қарори сўзимизнинг исботи бўлади. Қарорда “Халқимизнинг Ватан ҳимояси йўлидаги юксак мардлик ва қаҳрамонликла-

юзи аҳолисининг 80 фоизи иштирок этган.

Европа, Осиё ва Африка қитъаларидаги 40 та давлатни бевосита камраб олган уруш ҳаракатларига 110 миллион киши сафарбар этилган ва бу қирғинда жами 70 миллион киши ҳалок бўлган ҳар қандай одамни ларзага солади. Энг кўп қурбонлар собиқ Иттифоқ республикалари ҳиссасига тўғри келиб, қарийб 27 миллион кишини ташкил этганини бугун ҳам улкан қайғу ва изтироб билан эслаймиз

Ўзбекистон халқининг Иккинчи жаҳон уруши даврида кўрсатган жасорати, букилмас иродаси ва матонати, инсонпарварлик фазилатлари авлодлар учун муқаддас хотира ва одабийликнинг юксак намунаси бўлиб қолмоқда. Бугунги тинч ва осойишта, эркин ва фаровон ҳаёт учун азиз жонини фидо қилган аждодларимизнинг ёрқин хотирасини ёд этиб, уларнинг эзгу ишларини муносиб давом эттириш — тинчликни буюк неъмат деб биладиган бағрикенг ва олижаноб халқимизга хос азалий қадриятдир.

ри барча авлодлар учун намуна ва ибрат мактаби вазифасини бажариб келмоқда. Хусусан, Иккинчи жаҳон урушига ўзбекистонликларнинг 2 миллионга яқини сафабар этилиб, шундан 538 минг нафардан ортиғи жанг майдонларида қаҳрамонларча ҳалок бўлган, 158 минг нафардан ортиғи бедарак йўқолган, мустақиллик йилларида 200 нафарга яқин ҳарбий хизматчилар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари мамлакатимизнинг тинчлиги ва осойишталиги йўлида ўз жонларини фидо қилганлар” дея таъкидланади.

Урушда ўша пайтда дунёдаги мавжуд 73 та давлатдан 62 таси, Ер

Уруш йилларида машаққатли меҳнат ва азоб-уқубатдан бошқа нарсани кўрмаган одамларнинг кўпчилиги қайғу-алам гирдобидида жон бердилар. Шунга ўхшаш уруш қатнашчиларининг талай қисми ёруғ

кунларни кўрмади. Бироқ шуни унутмаслик керакки, ота-боболаримиз мисли кўрилмаган азоб-уқубатлар ва талофатлар ҳисобига бутун инсоният бошига тушган офатни баргараф қилишга улкан ҳисса қўшиб, жаҳон тарихида ўчмас из қолдиришди.

Халқимиз мудҳиш уруш йилларида ўзининг юксак гуманистик фазилатларини намоён этди. Ўзбекистонга олиб келинган турли миллатга мансуб минг-минглаб инсонларга бошпана берди, меҳр-шафқат, одабийлик кўрсатиб, энг сўнгги нонини ҳам улар билан баҳам кўрди.

Ўзбекистон халқининг Иккинчи жаҳон уруши даврида кўрсатган жасорати, букилмас иродаси ва матонати, инсонпарварлик фазилатлари авлодлар учун муқаддас хотира ва одабийликнинг юксак намунаси бўлиб қолмоқда. Бугунги тинч ва осойишта, эркин ва фаровон ҳаёт учун азиз жонини фидо қилган аждодларимизнинг ёрқин хотирасини ёд этиб, уларнинг эзгу ишларини муносиб давом эттириш — тинчликни буюк неъмат деб биладиган бағрикенг ва олижаноб халқимизга хос азалий қадриятдир.

Бугунги кунда амалга оширилаётган Янги Ўзбекистон тараккиёт стратегиясида “Инсон қадрини улуғлаш” гоёси асосий ўрин эгаллайди. Ушбу тамойил ҳам хотира ва қадрлаш тушунчаси билан уйғун ва ҳамоҳанг бўлиб, халқимизнинг азалий эзгу орзу-интилишларига тўла жавоб беради

Президентимизнинг номи юкорида қайд этилган қарорининг мазмун ва моҳиятида Ватан ҳимояси йўлида, мустақиллик юртнинг тинчлиги ва осойишталиги йўлида ўз жонларини фидо қилган инсонларни хотирлаш халқимизнинг азалий қадриятларидан бири эканлигидан далолат беради.

Бўри ҚОДИРОВ,
Ижтимоий-маънавий
тадқиқотлар институти бўлим
бошлиғи

